

Ierosināta lieta par Ministru kabineta noteikumu normu, kas ierobežo izmaksājamās apdrošināšanas atlīdzības apmēru par cietušās personām sāpēm un garīgajām ciešanām

2014. gada 7. martā Satversmes tiesas 2. kolēģija ierosināja lietu „Par Ministru kabineta 2005. gada 17. maija noteikumu Nr. 331 „Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem” 3. punkta, 5.5. apakšpunkta un 10. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam un Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 15. panta pirmās daļas 1. punktam”.

Apstrīdētās normas

Apstrīdētās Ministru kabineta noteikumu normas (redakcijā, kas bija spēkā no 2005. gada 21. maija līdz 2013. gada 31. decembrim) noteica kārtību, kādā aprēķināms apdrošināšanas atlīdzības apmērs par cietušās personas sāpēm un garīgajām ciešanām cietušās personas fiziskas traumas dēļ, kā arī noteica atlīdzības apmērus. Citastarp normas noteica apdrošināšanas atlīdzību no 250 līdz 400 latiem, ja cietušajai personai ir smagi miesas bojājumi, un atlīdzības kopējais apmēru līdz 1000 latiem katrai ceļu satiksmes negadījumā cietušajai personai.

Augstāka juridiskā spēka normas

Satversmes 105. pants noteic, ka ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Īpašuma piespiedu atsavināšana sabiedrības vajadzībām pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos uz atsevišķa likuma pamata pret taisnīgu atlīdzību.

Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma (turpmāk – OCTA likums) 15. pants noteic apdrošināšanas atlīdzības limitus. Šā panta pirmās daļas 1. punkts noteica, ka limits personai nodarīto zaudējumu atlīdzināšanai ir 250 000 latu.

Lietas fakti

Lieta ierosināta pēc SIA „Autofavorīts” konstitucionālās sūdzības. 2007. gadā notika ceļu satiksmes negadījums, kuru izraisīja autovadītājs, kas brauca ar SIA „Autofavorīts” piederošo automobili. Cietušajai personai tika nodarīti smagi miesas bojājumi. Apdrošinātājs cietušajai personai atlīdzināja nemateriālos zaudējumus, samaksājot ap 300 latiem. Tomēr persona cēla prasību tiesā, prasot kompensāciju vairāku tūkstošu latu apmērā. Tiesa piesprieda cietušajai personai no SIA „Autofavorīts” kompensāciju: 5000 latus par sakropļojumu un 7000 latus par morālo kaitējumu.

Konstitucionālās sūdzības iesniedzēja norāda, ka apstrīdētās normas nepamatoti sašaurina to apdrošināšanas atlīdzības apmēru, ko paredz OCTA likums. Tā kā sūdzības iesniedzējas civiltiesiskā atbildība bija apdrošināta, pienākums izmaksāt atlīdzību cietušajai personai būtu bijis apdrošinātājam, ja vien apstrīdētās normas neparedzētu atlīdzības ierobežojumus. Tādējādi tiekot ierobežotas sūdzības iesniedzējas īpašuma tiesības, turklāt tiesību ierobežojumam neesot konstatējams legītīms mērķis.

Tiesas procedūra

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi Ministru kabinetu līdz 2014. gada 7. maijam iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lietas sagatavošanas termiņš ir 2014. gada 7. augusts. Par lietas izskatīšanas procesu un datumu tiesa lemj pēc lietas sagatavošanas.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Līna Kovalevska

Satversmes tiesas priekšsēdētāja palīdzē

Lina.Kovalevska@satv.tiesa.gov.lv

67830748, 29813216